

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням вченої ради
Інституту спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України
протокол №6 від 27 червня 2024 року
Голова вченої ради В.В.Засенко

Спеціальність 016 Спеціальна освіта, 053 Психологія
Освітня програма Спеціальна педагогіка/ Спеціальна психологія
Ступінь Доктор філософії

Шифр дисципліни

ВД 19

Назва дисципліни

**Реабілітація, соціалізація та
інтеграція осіб з особливими
освітніми потребами / Rehabilitation,
socialization and integration of persons
with special educational needs**

Навчальний рік

2024-2025

Кількість кредитів
ЄКТС (годин)

1 кредити (30 годин)

Статус

Вибіркова дисципліна

**Короткий опис
дисципліни**

Курс має на меті розкрити процес реабілітації, соціальної адаптації та інтеграції індивіда в соціальний організм та поступове перетворення цього на особистість.

Ми розглянемо:

- вікові особливості становлення людини
- структуру, агенти та засоби соціалізації

- форми соціалізації та існуючі концепції соціалізації
- головні складові функціонального процесу соціалізації
- механізми і фактори процесу соціалізації особистості;
- основні методи соціально-педагогічної діяльності задля сприяння соціалізації особистості.

Пререквізити

Викладачі **Бабяк О.О., Шевченко В.М.**

Контакти
Тел +380954432767
Email olga.babjak.ua@gmail.com

Час для консультацій Понеділок та четвер, 14:00-15:00

Мета курсу -

розкриття різноманітних наукових підходів, концепцій і принципів до вивчення особистості, які значною мірою поглиблюють розуміння природи особистості, її поведінки, що були розглянуті в курсі зокрема, психологічні особливості соціалізації дітей з інтелектуальною недостатністю. У цьому контексті розглядаються особливості формування життєвих цінностей, самосвідомості, статевої ідентифікації, а також їх роль у становленні особистості дитини з інтелектуальною недостатністю.

Завдання курсу

1. Розкрити сутність понять і термінів зазначеної тематики
2. Сформувати систему знань про особистість як соціальну систему.
3. Ознайомити з сучасними тенденціями спеціальній педагогіці; особливостями інклюзивного навчання в загально освітніх навчальних закладах.

Загальні компетентності

- ЗК1 Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
- ЗК2 Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.
- ЗК3 Здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових освітніх систем.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК1 прогнозувати розвиток дитини залежно від ступеню порушення системи, оцінити відповідність розвитку дитини до вікових нормативів, вміти оцінити РП дитини для розробки ППР, проаналізувати ППР дитини з різними захворюваннями, визначити етапи реалізації ППР та завдання сьогодення;
- СК2 Знати основи організації і управління процесом соціальної реабілітації. Методологічні принципи реабілітації осіб з обмеженнями життєдіяльності різних нозологічних груп.
- СК3 Знати сучасні уявлення про інвалідність, як медико-соціальну проблему.
- СК3 Моделі інвалідності: медична, політична, медико-соціальна, модель незалежного життя, їх відмінні особливості і характеристика. Нові підходи до вирішення проблем інвалідів в сучасній Україні.

Програмні результати навчання

- ПРН1 Знання про систему інклюзивної освіти, професійну термінологію,

мати знання основних законодавчих документів, що стосуються системи освіти, прав і обов'язків суб'єктів навчального процесу (вчителів, керівників, учнів), основ законодавства про наукову діяльність, про працю; знання сутності процесів навчання й виховання у середній школі, їх психолого-педагогічних основ.

ПРН2

Критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання при розв'язанні соціально-професійних завдань, обирати й використовувати відповідні засоби для побудови технологій інклюзивного навчання, корекційної педагогіки; правильно визначати цілі власної професійної діяльності.

ПРН3

Вміння використання в освітній діяльності сучасних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, які сприяють ефективній комунікації в освітньому середовищі, прогресу у досягненні результатів навчання учнів та підвищенню якості освітньої діяльності в цілому; уміння враховувати в освітній діяльності індивідуальні особливостей педагогів, учнів, включно з віковими й психологічними, уміння здійснювати педагогічний супровід учнів в інклюзивному середовищі закладів загальної середньої освіти.

Програма дисципліни

Тема 1	Історичні передумови виникнення поняття «соціалізація» та Реабілітаційний потенціал: поняття, характеристика, градації, визначальні чинники.
1.1	Основні уявлення про соціалізацію. Визначення соціалізації як складного та тривалого процесу переходу індивіда в особистість.
1.2	Реабілітаційний прогноз: поняття, характеристика, градації. Порядок і умови виявлення потреби дитини з ООП в реабілітаційних заходах
1.3	Поняття «індивідуальної програми реабілітації дитини з ООП». Професійне спрямування реабілітації: поняття, зміст, нормативна правова база, установи та організації, що її здійснюють.
Тема 2	Професійна реабілітація і її роль у соціальній інтеграції дитини-з ООП. Організація професійної освіти осіб з ООП.
2.1	Професійне спрямування медико-соціальної реабілітації дітей з ООП: поняття, зміст, нормативна правова база, установи, що його здійснюють.
2.2	Організація професійної освіти осіб з ООП: форми отримання професійної освіти, моделі організації професійної реабілітації осіб з ООП.
2.3	Досвід України з професійного навчання дітей з ООП і їх подальшого працевлаштування. Законодавство України у сфері навчання і працевлаштування осіб з ООП.
Тема 3	Соціалізація, адаптація, інтеграція дітей з особливими освітніми потребами.
3.1	Психологічні аспекти реабілітації. Психологічні проблеми дітей з ООП. Основні причини, що заважають нормальній психологічній інтеграції: оцінка психологічного статусу дитини з ООП. Психологічні риси, які характерні для дітей з ООП; соціально-психологічні аспекти взаємин осіб з обмеженими можливостями та здорових людей.
3.2	Психолого-педагогічна, корекційна підтримка дітей з ООП при навчанні в загальноосвітніх закладах: система підтримки дітей з ООП; взаємодія спеціалістів служби психолого-педагогічного супроводу по забезпеченню дітей з ООП корекційною підтримкою при навчанні; досвід створення регіональних моделей допомоги дітям з ООП в Україні; організаційні типи підтримки дітей з ООП; формування доступного для дітей з ООП середовища життєдіяльності. прогресивний закордонний та вітчизняний досвід як основа удосконалення підтримки дітей з ООП при навчанні.
3.3	Психолого-педагогічний супровід сімей, які виховують дітей з ООП: характеристика сімей, особливості комплексного психологопедагогічного супроводу дітей з ООП в умовах загально

	освітніх закладів (організаційні аспекти діяльності в ЗДО, в школах та ін.); соціально-педагогічний супровід батьків
Тема 4	Особливості розвитку осіб з різними порушеннями
4.1	Процес адаптації та інтеграції осіб з інтелектуальною недостатністю в соціальні групи. Соціальна адаптація – безперервний процес взаємодії особистості та суспільства. Ділове спілкування в умовах використання життєвого досвіду дітей з інтелектуальною недостатністю.
4.2	Психологія дітей з порушеннями функцій опорно – рухового апарату. Предмет і завдання психології дітей з порушеннями функцій опорно- рухового апарату. Історичний аспект. Специфіка рухового розвитку при дитячому церебральному паралічі, структура порушення, форми дитячого церебрального параліча. Причини ДЦП. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей з ДЦП їх соціалізація та реабілітація.
4.3	Особливості розвитку емоційно –вольової сфери дітей із ЗПР. Особливості розвитку особистості при порушенні слуху та зору. Предмет та завдання сурдопедагогіки. Педагогічна система спеціальної осіб з вадами слуху. Актуальні проблеми тифлопедагогіки. Особливості навчальної діяльності сліпих та слабозорих учнів в умовах інклюзивної освіти їх соціалізація та реабілітація.
Тема 5	Синдром раннього дитячого аутизму та синдром Дауна.
5.1	Поняття аутизму. Причини його виникнення. Порушення мовного розвитку.
5.2	Сенсорні порушення та їх прояви. Навчальна діяльність дітей із розладами аутизму їх соціалізація та реабілітація.
5.3	Психолого – педагогічна характеристика дітей з синдромом Дауна їх соціалізація та реабілітація.

План						
Семестр, тиждень, заняття (дата)	Тема, план заняття	Аудиторні заняття		Самостійна робота		
		Форма	Год	Завдання	Год	
Семестр 1 Тиждень 1 Заняття 1	Тема 1. Історичні передумови виникнення поняття «соціалізація» та реабілітаційний потенціал: поняття, характеристика, градації, визначальні чинники. - Основні уявлення про соціалізацію. Визначення соціалізації як складного та тривалого процесу переходу індивіда в особистість. - Реабілітаційний прогноз: поняття, характеристика, градації. - Порядок і умови виявлення потреби дитини з ООП в реабілітаційних заходах - Поняття «індивідуальної програми реабілітації дитини з ООП». Професійне спрямування реабілітації: поняття, зміст, нормативна правова база, установи та організації, що її здійснюють.	Лекція, практичне заняття	3	Соціалізація особистості як психолого – педагогічне та соціальне явище		3
Заняття 2	Тема 2. Професійна реабілітація і її роль у соціальній інтеграції дитини-з ООП. Організація професійної освіти осіб з ООП. - Професійне спрямування медико-соціальної реабілітації дітей з ООП: поняття, зміст, нормативна правова база, установи, що його здійснюють. - Організація професійної освіти осіб з ООП: форми отримання професійної освіти, моделі організації професійної реабілітації осіб з ООП. - Досвід України з професійного навчання дітей з ООП і їх подальшого працевлаштування. - Законодавство України у сфері навчання і працевлаштування осіб з ООП.	Лекція, практичне заняття	3	Життєва компетентність показник досвіду взаємодії дитини з інтелектуальною недостатністю та оточуючого соціуму. Особливості процесу ідентифікації та усвідомлення самої себе.		3
Заняття 3	Тема 3. Соціалізація, адаптація, інтеграція дітей з особливими освітніми потребами. - Психологічні аспекти реабілітації. Психологічні проблеми дітей з ООП. Основні причини, що заважають нормальній психологічній інтеграції: оцінка психологічного статусу дитини з ООП. Психологічні риси, які характерні для дітей з ООП;	Лекція, практичне заняття	3	Спілкування психо – соціального розвитку та становлення дитини з інтелектуальною недостатністю. Ігрова діяльність в системі соціалізації.		3

	соціально-психологічні аспекти взаємин осіб з обмеженими можливостями та здорових людей. - Психолого-педагогічна, корекційна підтримка дітей з ООП при навчанні в загальноосвітніх закладах: система підтримки дітей з ООП; взаємодія спеціалістів служби психолого-педагогічного супроводу по забезпеченню дітей з ООП корекційною підтримкою при навчанні; досвід створення регіональних моделей допомоги дітям з ООП в Україні; - організаційні типи підтримки дітей з ООП; формування доступного для дітей з ООП середовища життєдіяльності. прогресивний закордонний та вітчизняний досвід як основа удосконалення підтримки дітей з ООП при навчанні. -Психолого-педагогічний супровід сімей, які виховують дітей з ООП: характеристика сімей, особливості комплексного психологопедагогічного супроводу дітей з ООП в умовах загальноосвітніх закладів (організаційні аспекти діяльності в ЗДО, в школах та ін.); соціально-педагогічний супровід батьків				
Заняття 4	Тема 4. Особливості розвитку осіб з різними порушеннями - Процес адаптації та інтеграції осіб з інтелектуальною недостатністю в соціальні групи. Соціальна адаптація – безперервний процес взаємодії особистості та суспільства. Ділове спілкування в умовах використання життєвого досвіду дітей з інтелектуальною недостатністю. - Психологія дітей з порушеннями функцій опорно – рухового апарату. Предмет і завдання психології дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Історичний аспект. Специфіка рухового розвитку при дитячому церебральному паралічі, структура порушення, форми дитячого церебрального параліча. Причини ДЦП. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей з ДЦП їх соціалізація та реабілітація. - Особливості розвитку емоційно – вольової сфери дітей із ЗПР. Особливості розвитку особистості при	Лекція, практичне заняття	3	Процес адаптації та інтеграції осіб з інтелектуальною недостатністю в соціальні групи (колектив)	3

Заняття 5	порушенні слуху та зору. Предмет та завдання сурдопедагогіки. Педагогічна система спеціальної осіб з вадами слуху. - Актуальні проблеми тифлопедагогіки. Особливості навчальної діяльності сліпих та слабозорих учнів в умовах інклюзивної освіти їх соціалізація та реабілітація. Тема 5. Синдром раннього дитячого аутизму та синдром Дауна. - Поняття аутизму. Причини його виникнення. Порушення мовного розвитку. - Сенсорні порушення та їх прояви. Навчальна діяльність дітей із розладами аутизму їх соціалізація та реабілітація. - Психолого – педагогічна характеристика дітей з синдромом Дауна їх соціалізація та реабілітація.	Лекція, практичне заняття	3	Роль сім'ї у вихованні дитини з обмеженими можливостями.	3
-----------	---	---------------------------	---	--	---

Індивідуальні завдання та підсумковий контроль

Завдання	Особливості виконання та вимоги
Підсумковий контроль (тест)	Для підсумкового оцінювання потрібно скласти тест з 30 запитань за програмою дисципліни

Оцінювання навчальних досягнень

Вид роботи	%
Відвідування аудиторних занять	20
Відповіді на запитання під час аудиторних занять	10
Індивідуальне завдання 1	10
Індивідуальне завдання 2	10
Підсумковий контроль (тест)	30
Всього	100

Шкали оцінювання

Бальна	ECTS	Національна	Заліків
90-100	A	Відмінно	Зараховано
80-89	B	Добре	
70-79	C		
66-69	D	Задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	Незадовільно - з можливістю повторного виконання завдань	Не зараховано - з можливістю повторного виконання завдань
0-34	F	Незадовільно - з повторним вивченням дисципліни	Не зараховано - з повторним вивченням дисципліни

Додаткові бали	
Вид роботи та вимоги	Бал за стобальною шкалою
Формування особистості. (Особистісний розвиток дитини).	10
Життєва компетентність показник досвіду взаємодії дитини з інтелектуальною недостатністю та оточуючого соціуму. Особливості процесу ідентифікації та усвідомлення самої себе.	10
Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами). Програмою курсу визначений перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Студентам пропонується скласти словник основних термінів з конкретної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій. 2 бали нараховуються студентам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст. 1 бал нараховуються студентам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.	

Основна (обов'язкова) література

1. Архипова С., Майборода Г. Соціальна педагогіка: Навчально - методичний посібник. – Черкаси - Ужгород: Мистецька, 2002. – 268 с.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях: навчальний посібник [Текст] / О.В.Безпалько. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 164 с.
3. Соціальна педагогіка: навч. посібник / За заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.-кол. О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко та ін.: – К.: Академвидав, 2013. – 312 с.
4. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія / За заг. ред. Н. Гаврик. – Луганськ: Альма- матер, 2006. – 368 с.
5. Основи соціалізації особистості: Методичні рекомендації / Автор - упорядник Р. В. Зозуляк. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2007. – 65 с.
6. Кравченко Т. В. Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім'ї і школи: Монографія. – К.: Фенікс, 2009. – 416 с.
7. Москаленко В. Екологічна соціалізація особистості // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 8. – С. 1–10.
8. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: навч. посіб. / Людмила Андріївна Медвідь. – К.: Вікар, 2003. – 335 с.
9. Островська К.О. Аутизм: проблеми психологічної допомоги. Навчальний посібник, 2006. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 110 с.

10. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями зору та слуху / За заг. ред. Л.С. Вавіної. – К.: Наук. Світ, 2009. – 168 с.
11. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та розумового розвитку / За ред. Л.С. Вавіної. – К.: «АТОПОЛ», 2010. – 242 с.
12. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху та інтелекту / За заг. Ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка. – К.: ТОВ «Поліпром», 2007. – 171с.
13. Синьов В.М. Основи дефектології / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. – К.: Вища шк., 1994 – 141 с.
14. Синьов В.М. Психологія розумово відсталості дитини. Підручник. - К., 2008. - 359 с.
15. Спіріна Т. П. Особливості адаптації студентів-першокурсників до умов навчання у вищому навчальному закладі / Спіріна Т. П., Зарюгіна Ю. Є. // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – Випуск № 32. – 2014. – С. 182-184.
16. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. – 308 с.
17. Харченко С. Соціалізація дітей та молоді в процесі соціально-педагогічної діяльності: теорія і практика: Монографія. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 320 с.
18. Логопедія. Підручник. / за ред. М.К.Шеремет. - К., 2015. - 776 с.

Додаткова література та інші джерела інформації

1. Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14_34
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
4. Закон України «Про охорону дитинства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>
5. Закон України «Про професійно-технічну освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>
6. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021
7. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України № 852 від 15.09.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-08>

Робоча програма навчальної дисципліни

ВД 19 Реабілітація, соціалізація та інтеграція осіб з особливими освітніми потребами /

Rehabilitation, socialization and integration of persons with special educational needs

Методи навчання

Навчальна робота з курсу проводиться у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів. На усіх формах використовуються словесні, наочні та практичні методи з використанням комп'ютерних засобів.

1. Конспекти лекцій з дисципліни на електронних носіях.
2. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи студентів на електронних носіях.
3. Нормативні документи Міністерства освіти і науки України.
4. Засоби контролю й самоконтролю на електронних носіях.
5. Комплекс літератури з дисципліни.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Мультимедійний проєктор, ПК з доступом до мережі Інтернет, маркери. Освітній процес відбувається за змішаним навчанням та (або) з використанням технологій дистанційного навчання на базі освітніх дистанційних платформ та сервісів, для яких можна використовувати Moodle, Zoom, будь-які додатки від Google. Навчально-методичні матеріали до курсу «Основи нейропсихологічної діагностики та корекції» розміщені на сайті університету, на сторінці кафедри, в Moodle. Наочність – схеми, таблиці, діагностичні бланки, презентації, ілюстративні матеріали до курсу. Практичний матеріали (техніки, вправи) до курсу.

Питання на залік

1. Поняття реабілітації та абілітації.
 2. Нормативно-правове регулювання реабілітації.
 3. Поняття про реабілітаційний потенціал: види, основні показники, оцінка.
 4. Допомога хворим в античний період.
 5. Програми реабілітаційних заходів при психічних розладах
 6. Фактори що визначають реабілітаційний прогноз: особливості хвороби та її наслідки, реабілітаційний потенціал, соціально-психологічні та соціально-правові особливості.
 7. Актуальність розвитку системи реабілітації людей, які страждають на психічні розлади
 8. Загальна характеристика порушень життєдіяльності в результаті психічних розладів і їх облік в реабілітації
 10. Соціально-педагогічна реабілітація дітей з ООП по слуху
 11. Охарактеризуйте безбар'єрне середовище життєдіяльності дітей з ООП.
 12. Соціально-медична реабілітація дітей з ООП по зору
 13. Індивідуальна програма реабілітації дітей з ООП, законодавство
 14. Порядок організації та діяльність державних установ медикосоціальної експертизи
 18. Соціально-педагогічна реабілітація сліпих
 13. Порядок і умови визнання особи інвалідом
 14. Патопсихологічні особливості осіб з порушенням слуху і зору та їх облік в реабілітації
 15. Психологічні риси, характерні для дітей з ООП
 16. Індивідуальна програма реабілітації, розділ медичної реабілітації
 17. Особенності медико-соціальної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях
 18. Соціально-психологічні аспекти взаємин осіб з обмеженими можливостями та здорових людей.
 19. Етапи розвитку соціальної допомоги дітям і підліткам в Україні
 20. Етапи розвитку соціальної допомоги дітям і підліткам за кордоном.
 21. Поняття здоров'я, відмінність даного поняття у дітей і підлітків.
- Критерії визначення здоров'я.**
22. Роль сім'ї в забезпеченні здоров'я дітей і підлітків.
 23. Медична активність сім'ї, санітарна грамотність.
 24. Ріст і розвиток дітей і підлітків. Критичні періоди і критичні фази розвитку.
 25. Вікові особливості раннього віку
 26. Вікові особливості підліткового періоду
 27. Вплив на ріст і розвиток дітей і підлітків факторів зовнішнього середовища і середовища проживання.
 28. Медико-соціальні проблеми здоров'я дітей і підлітків (проблеми дитячої смертності; інфекційної захворюваності).
 29. Нетипові родини. Медична активність і роль сім'ї в реабілітації дитини
 30. Абілітація як одна з ранніх форм профілактики інвалідності
 31. Соціально-економічні потреби сімей, що виховують дітей інвалідів
 32. Проблеми соціалізації дітей інвалідів
 33. Сучасні підходи до проблеми соціалізації. Нові соціальні технології
 34. Депривація і соціальний конфлікт
 35. Реабілітація дітей інвалідів - мета, завдання. Основні напрямки
 36. Організаційні засади комплексної реабілітації дітей з ООП
 37. Сенсорна кімната як один з методів реабілітації
 38. Монтессорі-терапія як один з методів реабілітації дітей з ООП.

39. Арт - терапія як один з методів реабілітації дітей інвалідів
 40. Індивідуальні програми реабілітації - мета, завдання, структура, сфера застосування, очікувані результати.
 41. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інваліда (прийняття генеральної Асамблеєю організації ООН на 48 сесії 1993 р
 42. Всесвітня декларація про забезпечення виживання, захисту і розвитку дітей від 30.09.90 р
 43. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р
 44. Декларація про права інвалідів від 9 грудня 1971 р Яка модель поведінки в конфлікті характеризується прагненням залагодити конфлікт, доброзичливим ставленням до суперника?
 45. Декларація прав дитини від 20 листопада 1959 р
 46. Соціальне забезпечення дітей з ОМЖ
 47. Інвалідність - соціальна недостатність - поняття, критерії визначення.
 48. Реабілітація інвалідів, реабілітаційний потенціал, реабілітаційний прогноз
 49. Соціальний захист, визначення, основні принципи складові елементи.
 50. Структура медико-соціальної допомоги дітям-інвалідам в країнах Західної Європи
 - 51 Організація медико-соціальної допомоги дітям з ОМЖ в США
 52. Пільги дітям з ОМЖ та їхнім сім'ям, вирішення проблеми на сучасному етапі.
-

Інформація про викладача

Бабяк Ольга Олексіївна, кандидат психологічних наук, старший дослідник, завідувач відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

Основні публікації з тематики дисципліни

Зворотній зв'язок

olga.babjak.ua@gmail.com

Інше

Затверджено

Протокол № ____ від ____ / ____ / ____ р.

Укладач _____ (Шевченко В.М., Бабяк О.О.)

Завідувач відділу _____ (Бабяк О.О.)